

СЕКЦІЯ 14. СУЧАСНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ КРИМІНАЛІСТИКИ

Гуменюк Аліна Сергіївна

студентка 4-го курсу факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОДНОЧАСНОГО ДОПИТУ ДВОХ ТА БІЛЬШЕ ОСІБ

Кримінальне процесуальне законодавство передбачає перелік слідчих (розшукових) дій та певні особливості їх проведення, проте воно не передбачає конкретну методику проведення таких дій. Така методика вивчається криміналістикою, а саме, таким її розділом як криміналістична тактика, яка є системою наукових положень та рекомендацій, вироблених криміналістичною наукою, щодо використання тактичних прийомів слідчим, прокурором та захисником для здійснення ними тактичного впливу на психіку об'єкта такого впливу, спрямованого на подолання протидії, що чиниться цим об'єктом, або на спонукання його до певних дій в їх інтересах (за відсутності явної протидії), з метою ефективного вирішення завдань кримінального судочинства [1]. Однією зі слідчих дій, методику проведення якої вивчає цей розділ криміналістики, є одночасний допит двох чи більше осіб.

У ч. 9 ст. 224 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) зазначається, що слідчий, прокурор має право провести одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях [2].

Одночасний допит може бути проведений між двома і більше допитаними раніше свідками, свідками і підозрюваними (обвинуваченими), потерпілими і підозрюваними (обвинуваченими), між двома і більше підозрюваними (обвинуваченими). Одночасний допит може бути проведений також у суді [3].

Одночасний допит двох чи більше осіб має багато спільних рис зі звичайним допитом, проте має свої специфічні, притаманні тільки йому, особливості, такі як:

- мета – не тільки з'ясування відомостей, які відомі особам, а й виявлення розбіжностей у показаннях декількох осіб;
- предмет – усунення неточностей і суперечностей у показаннях декількох осіб;
- психологічна обстановка – протистояння декількох осіб у показаннях яких є розбіжності чи неточності;
- суб'єктний склад – активними учасниками такої процесуальної дії є одночасно дві або більше особи.

Під час прийняття рішення про проведення одночасного допиту двох чи більше осіб потрібно враховувати всі обставини кримінального провадження. Недоцільним вважається проводити такий допит у разі, якщо один із учасників є психічно не стійким. На це зокрема направлені і приписи ст. 224 КПК України (у кримінальних провадженнях щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, а також щодо злочинів, вчинених із застосуванням насильства або погрозою його застосування, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей в їхніх показаннях не може бути проведений за участю малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого разом з підозрюваним) [2].

За своїм характером такий одночасний допит двох чи більше осіб є психологічно й тактично складною слідчою дією, яка часто поєднується з вирішенням гостро конфліктних ситуацій, ризиком несвоєчасного розголошення відомостей, які становлять таємницю слідства, втратою доказового значення раніше взятих показань, тому він має бути належним чином підготовлений, забезпечений необхідними засобами аудіо-, відеозапису, іншими заходами адекватного отримання, фіксації інформації й запобігання можливим деструктивним акціям з боку допитуваних, іншим небажаним ексцесам і наслідкам [4].

Тактика одночасного допиту двох чи більше осіб залежить від характеру розслідуваної справи, від процесуального стану й морально-психологічних властивостей допитуваних, від їх стосунків між собою та інших факторів. Але все ж таки вирішальне значення має причина виникнення розбіжностей у показаннях допитуваних

осіб. Такі причини визначаються приблизно, оскільки він не може знати, що саме створило суперечність або неточність у показаннях двох чи більше осіб. Спираючись на наявні матеріали кримінального провадження та власне переконання, він визначає можливі причини таких суперечностей або неточностей і на основі цього визначає питання, які будуть ставитися учасникам такої процесуальної дії. Слідчий повинен бути готовим до того, що під час проведення такого допиту його початкова оцінка причин невідповідності одних показань іншим може виявитися може виявитися хибною, проте без визначення можливих причин неможливо правильно планувати проведення такої процесуальної дії.

Одним із завдань слідчого під час проведення такого допиту є створення безконфліктної та спокійної обстановки. У такій обстановці усуненню наявних в показаннях суперечностей сприятиме обговорення особами, яких допитують, обставин та фактів, з приводу яких виникли суперечності. Проте варто пам'ятати, що такий діалог повинен відбуватися під постійним наглядом слідчого, оскільки предметом обговорення можуть стати обставини, які не стосуються обставин кримінального провадження. Це може призвести до того, що цього цілі проведення процесуальної дії можуть бути не досягнутими.

Для того, щоб проведення одночасного допиту двох чи більше осіб було більш ефективним, слідчий повинен уміло поєднувати його з іншими процесуальними діями, наприклад допитом свідків, слідчим експериментом, пред'явленням для впізнання. Поєднання таких процесуальних дій дає можливість з більшою ймовірністю отримати правдиві відомості від учасників одночасного допиту за допомогою здійснення додаткового психологічного впливу на них.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2013 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – Ст. 88. (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>
2. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.]; за ред. В. Ю. Шепітька. – 4 вид., переробл. і доп. – Харків : Право, 2008. – 464 с.

3. Тіщенко В. В. Вибрані праці / В. В. Тіщенко. – Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2017. – 436 с.
4. Погорецький М. А. Криміналістична тактика: щодо визначення поняття [Електронний ресурс] / М. А. Погорецький, Д. Б. Сергєєва // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2012. – № 1(5). – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12pmasvp.pdf>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Бєлік Л. С.

Красношлик Анастасія Олександрівна

студентка 1-го курсу магістратури факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ЖОРСТОКИМ ПОВОДЖЕННЯМ З ТВАРИНАМИ

На сьогоднішній день у новинах часто можна почути повідомлення про випадки негуманного та жорстокого поводження з тваринами, що робить питання виявлення та розслідування вказаних злочинів досить актуальним. Як влучно зазначив видатний французький письменник та мислитель Жак-Анрі Бернарден де Сен-П'єр: «Жорстоке поводження з тваринами є лише перший досвід для такого ж поводження з людьми». Небезпека цього негативного соціального явища полягає в тому, що у більшості випадків жорстоке ставлення до тварин є початком злочинної діяльності особи, першочерговими проявами її схильності до вчинення насильницьких злочинів, байдужості до чужих страждань.

У ст. 1 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» зазначається, що жорстоким поводженням з тваринами є знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських